

Miljøverndepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 Oslo

Oslo, 27. februar 2007

Høringsuttalelse – NOU 2006: 18 "Et klimavennlig Norge"

Regnskogfondet takker for muligheten til å bidra med en høringsuttalelse til Lavutslippsutvalgets innstilling.

Regnskogfondet har ikke gjennomgått hele innstillingen til Lavutslippsutvalget (heretter omtalt som Utvalget), men sett på det som er direkte relevant for vårt arbeidsområde. Dette gjelder spesielt Utvalgets foreslåtte tiltak knyttet til transportsektoren, først og fremst innfasingen av biodrivstoff (Tiltak nr. 4 i Utvalgets helhetsløsning).

Regnskogfondet støtter i prinsippet Utvalgets forslag om økt satsing på miljøvennlig biodrivstoff, men vi gjør samtidig oppmerksom på at det er nødvendig å stille krav til det biodrivstoffet som benyttes i Norge, slik at man kan være sikker på at det faktisk er mer miljøvennlig enn det fossile drivstoffet det er tenkt å erstatte.

Helt grunnleggende vil vi framheve at et fokus på alternative energikilder er nødvendig, men ikke tilstrekkelig for å bekjempe global oppvarming. Det er blant annet et behov for en klar målsetting om å *reducere* drivstofforbruket, samt å *erstatte* deler av det fossile drivstoffet med mer miljøvennlige energikilder. Hvis ikke vil biodrivstoffet fort kunne bli et tillegg til forurensende brensel, og ikke medføre reell reduksjon av klimagassutslipp.

En overgang til mer bruk av biomasse i energiforsyningen er nødvendig og positivt. Dette kan imidlertid få utilsiktede negative konsekvenser for miljø, menneskerettigheter og sosial utvikling dersom det ikke stilles krav til produksjonen. Kravene må sørge for at biodrivstoffet produseres på en måte som ikke bidrar til like store drivhusgassutslipp som fossile drivstoff gjør, at produksjonen ikke medfører tap av vesentlige naturverdier, og at produksjonen ikke skjer på en måte som medfører brudd på menneskerettighetene.

To eksempler på skadelig produksjon av biomasse som det er aktuelt å benytte i biodrivstoffproduksjon illustrerer dette:

- Oljepalmer og nedhogging av regnskog i Sørøst-Asia
Etablering av oljepalmeplantasjer er en av de viktigste årsakene til at regnskogen i Sørøst-Asia ødelegges. Dette gjelder særlig i Indonesia og Malaysia, som er verdens to største produsenter av palmeolje. Det foreligger i dag store ekspansjonsplaner i oljepalmesektoren i disse landene, og dette er i stor grad knyttet til ønsket om å produsere bioenergi. Dette vil føre til tap av store, umistelige naturverdier, alvorlige sosiale konflikter og ikke minst enorme CO₂-utslipp fra ødelagt skog og jordsmonn. Dette blir også framhevet i en helt fersk rapport fra UNEP.

- Soya drivkraft bak nedhoggingen av brasiliansk Amazonas
Soyadyrking er en hovedårsak til avskogingen i brasiliansk Amazonas. Over halvparten av avskogingen i Brasil de siste årene har skjedd i delstaten Mato Grosso, og det er i denne delstaten soyaproduksjonen har hatt størst utbredelse det siste tiåret. Bare de siste fem årene er 60 000 km² skog hogget i delstaten, det aller meste for å gi plass til industrijordbruk med stor vekt på soya. Også i de fleste andre delstater med mye avskoging er ekspansjon av soyaproduksjon en av de viktigste drivkreftene. Det er nå konkrete planer om å starte produksjon av biodiesel i Norge, basert på soya. Dersom dette gjennomføres uten at det stilles strenge krav til produksjonen av soya, vil det høyst sannsynlig bidra til økt avskoging.

Det er et åpenbart dilemma dersom en overgang til biodrivstoff for å redusere utslipp av CO₂, i Norge og andre vestlige land fører til avskoging og økte CO₂-utslipp i tropiske land. Avskoging, i all hovedsak i tropene, anslås å stå for ca. 20 prosent av de globale CO₂-utslippene. Avskoging, og ikke bruk av fossile brensler, er den desidert viktigste årsaken til klimagassutslippene i store utslippsland som Brasil og Indonesia.

Konklusjon

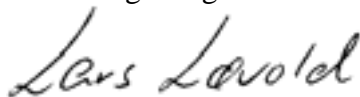
Norge har et godt utgangspunkt for å satse på miljøvennlig biodrivstoff som unngår utilsiktede negative miljøkonsekvenser. For å oppnå dette er det viktig at Norge parallelt med innfasingen av biodrivstoff etablerer en mekanisme for å forhindre import av utenlandsk biodrivstoff der det er fare for at produksjonen har bidratt til miljøødeleggelser og menneskerettighetsovergrep.

Det eksisterende fritaket fra CO₂-avgift og eventuelle nye insentiver for biodrivstoff må derfor knyttes til konkrete krav om at produksjonen av biodrivstoff skal være reelt miljøvennlig, og ikke bare at drivstoffet skal være basert på biomasse. Hovedelementer i disse kravene må være at:

- Biodrivstoff må ha en utvetydig positiv klimaeffekt, og ikke produseres på en måte der utslippene av klimagasser reelt sett er like høye som på fossilt drivstoff.
- Produksjonen av biodrivstoff må ikke ha bidratt til tap av vesentlige naturverdier, som nedhogging av regnskog.
- Produksjonen av biodrivstoff må ikke innebære brudd på grunnleggende menneskerettigheter, deriblant urfolks landrettigheter.

For at en norsk satsning på miljøvennlig biodrivstoff skal kunne bli vellykket, føre til reelle miljøforbedringer og ikke stå i fare for å bli møtt med skandaleoppslag om at norsk biodrivstoff fører til miljøproblemer i andre deler av verden, er det helt avgjørende at det blir stilt slike krav til avgiftsfritak for biodrivstoff i Norge og eventuelle andre insentiver for økt bruk av biodrivstoff.

Vennlig hilsen
Regnskogfondet

Lars Løvold
Daglig leder